

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 6693
Tarih : 30.10.2024

10/1734

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de son yıllarda gelişen; ayrımcı uygulama ve söylemlerle de derinleşen kutuplaşma halkları bir arada tutacak olan düğün ve eğlencelere değin indirgenmiş olan tutum, son derece büyük bir tehlikeyi içinde barındırmaktadır. Bu bahisle ayrımcılığın önlenmesi ve gereken tedbirlerin alınması halkların barış ve kardeşliği adına parlamentonun en önemli sorumluluğu olup, toplumsal kırılmaya yol açan etmenlerin araştırılması ve engelleyici tedbirlerin alınması amacı ile Anayasa’nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereği, Meclis araştırması açılmasını arz ederim. 30.07.2024

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Erzurum Milletvekili

GEREKÇE

Ayrımcılık, insanlık tarihi boyunca toplumun değişik kesimleri tarafından tartışılan ve önemini hala koruyan, ancak bunun yanı sıra toplumların bir aradılığına yönelik tehlike teşkil eden bir unsurdur. Ayrımcılık, kelime anlamı olarak ayırmak, bölmek anlamına gelen Latince “discriminare” sözcüğünden gelmektedir. Ayrımcılıkla ilgili yapılan tanımlarda özellikle vurgulanan şey; bireyin veya toplumdaki grupların, bireylerin mantıksal olarak geçerli olmayan nedenlerle olumsuz anlamda kategorize edilmesi, buna göre söylem ve eylem bulunulmasıdır.

Ayrımcılığı tetikleyen en önemli unsur ise nefret söylemleridir. Sosyolojik olarak bakıldığında ve geçmişten günümüze değin yaşanan örnekler irdelendiğinde; nefret dilini yaygınlaştıran ve geniş kitlelere yayan şey, mevcut iktidarların yaklaşımıdır. Bu yaklaşımlar neticesinde dünyada da Türkiye’de de çok sayıda katliam yaşanmıştır. Nefret söylemi doğrudan bir yaşam hakkı ihlalidir. Nefret söyleminin eşitsizliği vurguladığını, hedef kişi veya grubu reddettiğini, toplumdaki bazı grup ve kesimleri aşağıladığını, önyargıları beslediğini ne yazık ki her gün bir şekilde bir yaşanmışlıkla tecrübe etmekteyiz. Ayrımcılığın önemli bir göstergesi olan nefret söylemi alt yapısını oluşturduğu nefret suçlarının fiilen gerçekleştirilmesine yol açarak şiddet

uygulanmasına neden olabilmektedir ki, 6-7 Eylül olayları, Maraş, Çorum, Sivas katliamları yakın tarihimizde yaşanan ve belleğimizde kalan hadiselerdir.

Hali hazırda iktidar destekli olduğu anlaşılan yeni bir konsept uygulamaya konmuş; düğünlerde “halay çektiği” için insanlar tutuklanmıştır. Kolluk güçlerinin adeta düğünlerde ve düğün konvoylarında konuşlandığı; kişileri kriminalize ederek gözaltına aldığı; yargı mekanizmalarının ise tutuklama kararı verdiği çok sayıdaki örnek ayrımcılığın geldiği boyutları gözler önüne sermektedir.

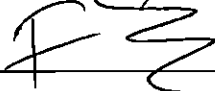
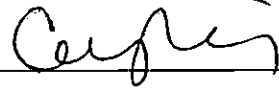
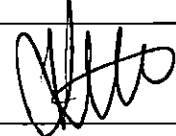
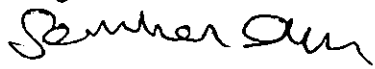
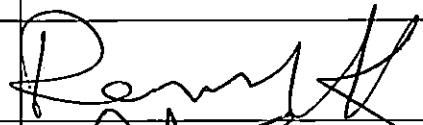
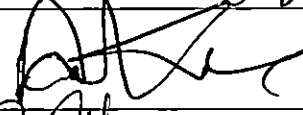
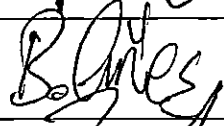
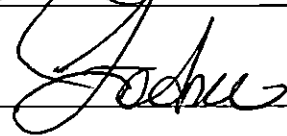
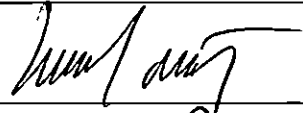
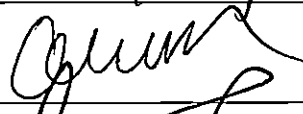
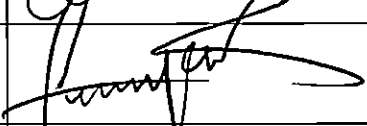
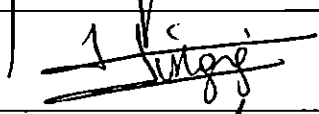
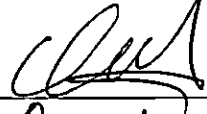
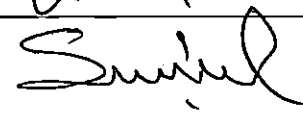
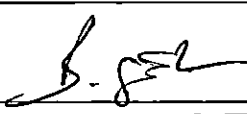
Yani ayrımcılığın yaygınlaşması ve bu yaygınlaşmada kolluk ve yargının da önemli bir unsur olduğu göze çarpmaktadır. Ne yazık ki pek çok kez kolluk güçleri ile yargı, Kürtleri simgeleyen renkleri renkleri suç unsuru haline getirmiştir. Düğünlerde kullanılan sarı-kırmızı-yeşil renkli mendiller; bir çocuğun kullandığı toka; bir meydanda kullanılan şemsiye; düğünde halay çekmek; Kürtçe şarkı söylemek kuşkusuz mevzuatta yer alan suç unsurları değil. Ancak her nasılsa yargı ve emniyet, mevzuatı yok sayarak, sadece Kürt halkını kriminalize etmek adına bir göreve soyunmuş durumdadır.

Yakın zaman evvel, sarı-kırmızı-yeşil şal takan damat ve dokuz kişi tutuklanmış; damat ve 9 kişiye “örgüt üyeliği”, “örgüt propagandası yapmak” iddiasıyla 13,5 yıl ila 23,5 yıl arası ceza istenmiştir. Erzurum’un bir ilçesinde DBP İlçe Eş Başkanlığı yapan, aynı zamanda çoban da olan Necati Yazıcı’nın evinde kızına ait etekte yer alan sarı-kırmızı-yeşil renklerden ötürü hakkında suç isnadı yapılmıştı. Benzer örnekler ne yazık ki çok daha fazla yaşanmıştır. Konu bununla da sınırlı kalmamıştır. Mersin’de Kürtçe müzik eşliğinde halay çektiği için gözaltına alınarak, servis edilen fotoğrafların ardından yeni gözaltı ve tutuklamalar gerçekleşmiş, ‘halay çekme’nin suç olduğuna kadar varan söylemler halkları galeyana getirmek için dozu artırılarak kullanılır hale gelmiştir. Çok çeşitli kentlerde soruşturma konusu edilen halay çekme meselesinden ötürü İstanbul’da farklı zamanlarda yapılan düğünlerde Kürtçe şarkılarla halay çektikleri için gözaltına alınan 18 kişiden 11’i tutuklanmıştır. Yine Siirt’te bir düğünde çektikleri halay nedeniyle Filiz Taşkesen ile 3 çocuğu, 25 Temmuz günü ev baskınıyla gözaltına alınmış; Taşkesen ve 3 çocuğu, 27 Temmuz’da “Örgüt propagandası yapmak” suçlamasıyla tutuklanma talebiyle Siirt Sulh Ceza Hâkimliği’ne sevk edilmiştir. Yine Hakkari’de Kürtçe şarkı söyledikleri için gözaltına alınan sanatçılar “örgüt propogandası” iddiasıyla tutuklanmışlardır. Yine halay çekenlerin trol hesaplar tarafından hedef gösterilmesi sebebiyle Aydın’da askerlik yapan B.S. isimli kişi, askerlik şubesinde gözaltına alınmıştır. B.S.’nin Arnavutköy ilçesinde kendi askerlik eğlencesinde Kürtçe şarkıya eşlik ettiği ve halay çektiği için “örgüt propagandası” iddiasıyla tutuklanarak, cezaevinde gönderildiği bilgisi kamuoyuna yansımıştır. Yine halay çekenler arasında yer alan bir kişinin de arandığı bilgisi de kayıtlara yansımıştır.

Benzer örnekler artırılabilir ancak mühim olanı yaşanmasına engel olunacak tedbirlerin alınmasıdır. Ancak hiçbir tedbir alınmadığı gibi ayrımcılığın körüklendiği ve bunun

adeta bir kampanyaya dönüştürüldüğü aşikardır. Şüphesiz kişilerin kendi anadilinde şarkı söylemesi suç olamayacağı gibi, giyilen kıyafetten düğünde çekilen halaya kadar benliğin birer yansıması olan hiçbir şey de suç değildir. Esas suç olanın uluslararası hukukta yer aldığı üzere, kişi ve toplumların varoluşlarından kaynaklı yaşam biçimlerinin birer saldırı aracına dönüştürülmesidir.

Toplumları ayrıştıran nefret diline öncülük edenlerin, anayasal ve toplumsal bir suç işlediğine şüphe yoktur. Olayların gelişmesi halinde ciddi bir toplumsal kırılmanın meydana gelmesi an meselesi olup parlamentonun bir görev üstlenmesi ve meselenin önlenmesine dair tedbirlerin alınması tarihi bir sorumluluktur.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4			
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUĞUL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	